

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

12. De materia consecrationis Episcopalis. Et primò Isamberti, & aliorum
opinio affertur. Ex p. 12. t. 1. res. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

partitum esse Ordinem Sacerdotum, & duos esse Ordines Sacerdotum, idque ex institutione Domini: Et Pelagius Papa dicebat, hos esse duos primos Ordines. Ita Auerſa.

3. Itaque aſſero cum Ifamberto in 3. part. tom. 3. de Sacramēto Ordinis, diſp. 1. art. 3. Patres; & Concilia enumerandō tantum ſeptem Ordines, comprehendere Episcopatum ſub ſacerdotio, eadē eum modum quo enumerandō ſeptem tantum Sacramenta nouæ legis, comprehendunt ſub nomine Ordinis omnes illos ſingulos Ordines, qui ſibi vendicant rationem Sacramenti: nam quemadmodum in iſta enumeratione ita numerant Ordinem pro vno Sacramento, quatenus ſumunt illud genericē, vt tamen rationem Sacramenti non denegent membris ſub iſto genere contentis: pari etiam iure quando in enumeratione Ordinum cenſent tantum Presbyteratum, ſeu ſacerdotium; recenſent illud, quatenus ſumitur genericē, & prout diuiditur in duas ſpecies, quarum vna eſt ſimplex Presbyteratus, & altera Episcopatus: nam Patres ſupra citati diſtinguunt duos Ordines ſacerdotum, ſcilicet, maiorum, & minorum, quod non poteſt intelligi niſi de Ordine ſimplicium ſacerdotum, & ordine Episcoporum. Et tandem Syluſtus in 3. part. q. 4. art. 5. concludit. 2. ſic ait. Sub ſacerdotio includitur Episcopatus, qui propterea non facit numerum cum illis: eſt enim ſacerdotium Ordo genere vnus, ſub quo continentur duæ ſpecies, ſcilicet Presbyteratus communiter dictus; & Episcopatus. Si quis tamen Episcopatum incompletē accipiat prout à ſacerdotio diſtinguitur; non malè concedet eſſe octo Ordines. Quod autem communiter nominentur ſeptem, accidit ex eo quod ſermo fiat de ordinibus quibus communes miniſtri ordinantur, qualis non eſt Episcopos. Ita Syluius.

4. Concludo itaque cum Martino. de Sacrament. tom. 2. diſp. 66. ſect. 3. num. 31. Soto in 4. diſt. 24. quaſt. 1. art. 3. Maiorē ibid. quaſt. 1. §. 3. Almaino quaſt. vnica, art. 3. Vaſquez diſp. 238. cap. 3. num. 26. Bellarminus lib. de Ordine; cap. 8. in fin. & Aegid. Coninch. diſp. 20. dab. 6. num. 51. Sacramentum Ordinis eſſe vnum, non ſpecie atoma, ſed ſubalterna, & genericā: vel eſſe vnum totale conſtitutum ex multis partialibus coordinatis. Diuiditur enim in plures ſpecies, quæ vnum totale Sacramentum Ordinis coordinatione quadam conſtituunt, quatenus pertinent ad conſtituendum perfectum Eccleſiæ miniſtrum: quemadmodum multi habitus partiales, propter quandam coordinationem, & habitudinem ad vnum obiectum totale conſtituunt vnam totalem ſcientiam. Quod autem dicitur ſeptem tantum eſſe Sacramenta, non eſt intelligendum de ſpecie infima, ſed vel infima, vel ſubalterna: eadem ratione qua dicuntur eſſe quatuor virtutes Cardinales, quæ ſub ſe plures diuerſas ſpecies continent.

RESOL. XII.

De materia conſecrationis Episcopalis.

Et prima Ifamberti & aliorum opinio aſſeritur. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 12.

Sup. in omnibus & vide eim præcedentibus. Ref. huius tract.

§. 1. Diligenter, ni fallor, ſatis ſupra probatum eſt Episcopalem conſecrationem non ſolem eſſe Ordinem, ſed Sacramentum; nunc tractandum venit de eius materia & forma. Et quidem fateor in nullo Sacramento tantas tricas, & contractus inueniri, ac diuerſitates opinionum; vt in conſecratione Episcopali, & ideo ego non ſine magno labore in gratiam Lectorum præſentem difficultatem pertra-

ctabo. Pro qua ſuppono Conſecrationis Episcopalis ritus in Pontificali Romano eſſe ſequentes.

2. Primò, Euangeliorum liber apertus, quia à Conſecratore, & ab aſſiſtentibus Episcopis imponitur ſuper cetericum, & ſcapulas electi; ac mox iidem ambabus manibus caput conſecrandi tangunt, dicentes; *Accipe Spiritum ſanctum.*

3. Secundò, Conſecrator pollicem ſuum dextrum intingit in ſanctum Chriſtina, & caput electi inungit, formans primò ſignum Crucis, & caput electi inungit, deinde reliquum coronæ linendo, interim dicens; *Vngatur, & conſecretur caput tuum caeleſti benedictione in ordine Pontificali, & mox producens manu dextra, tertio ſignum Crucis ſuper caput electi, dicit; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

4. Tertio, Manus ambas iunctas Chriſmate vngit, dicens; *Vngatur manus iſta de Oleo ſanctificato, & Chriſmate ſanctificationis, ſicut vnxit Saroni, David Regem & Propheetam; ita vngatur, & conſecretur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

5. Quarto, baculum Paſtorale benedictum conſecrato tradit, dicens; *Accipe baculum Paſtorale Officij, vt ſis in corrigendis vitis ped ſauens, iudicium ſine ira tenens, in ſouendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeruitutis cenſuram non deſerens.*

6. Quintò, Annulum dextræ manū conſecrati immittit, dicens; *Accipe Annulum fidei, ſcilicet, ſignaculum quatenus ſponſam Dei, Sanctam, videlicet, Eccleſiam, inmemorata Fide ordinatus ſilibeat cuſtodire.*

7. Sextò, Accipit librum Euangeliorum de ſcapulis conſecrati, & adiuantibus Episcopis aſſiſtentibus, tradit eum clauſum conſecrato tangenti illum, ſine apertione manuum, dicens; *Accipe Euangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo; potens eſt enim Deus, vt augeat gratiam tuam, qui vniuerſis & regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum, Amen.*

8. Septimò, Dato pacis oſculo, Mitram benedictam, & aqua luſtrali aſperſam, adiuantibus Episcopis aſſiſtentibus, imponit capiti Conſecrati, dicens; *Imponimus, Domine, capiti huic Anſiſtitiæ, & Argentiſtitiæ galeam munitionis & ſalutis, quatenus decorata ſacie, & armato capite cornibus virtutis reſtantem terribilis appareat aduerſariis veritatis.*

9. Octauò, Chirothecas eadem ratione imponit manibus Conſecrati, dicens; *Circunda, Domine, manus huic miniſtri tui mundicia noui hominis, qui de cælo deſcendit.*

10. Ex his ritibus Michaël Medina lib. 1. de conſec. cap. 17. ſignificat omnes ſeptem priores ritus, omniſi poſtremo, pertinere ad ſubſtantiam ordinis Episcopalis. Durandus lib. 2. Ration. cap. 11. ſex requirit, cum ait, ſingula autem, dum ſingulis verbis traduntur, & ſiunt. Quæ verba, & capitis, & manuum vnctio, & pollicum, conſignatio Baculi, & Annuli, & Euangelij traditio ſunt huius ſubſtantia Sacramenti; cætera ſolemnitatis ſunt.

11. Hoc ſuppoſito, Prima opinio eſt Nicolai Ifamberti in 3. part. D. Thom. tom. 3. de Sacramentis Ordinis, diſp. 3. art. 4. vbi ſic ait; Materia ordinationis Episcopalis, prout adæquatè conſideratur, eſt triplex partialis, triplex item forma partialis triplici partiali materiæ correſpondens. Prima materia partialis, eſt impoſitio manuum trium Episcoporum ſuper caput eius qui ordinatur in Episcopum; forma ei correſpondens ſunt hæc verba, quæ tunc tres illi Episcopos ſimul proferunt, *Accipe Spiritum ſanctum.* Secunda partialis materia eſt vnctio capitis, & manuum electi in Episcopum per conſecratorem Episcopum. Partialis forma ei correſpondens ſunt verba quæ Episcopos

copus consecrator tunc profert, scilicet; *ungatur, & consecratur capus tuum celesti benedictione in ordine Pontificali in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Item, *ungatur manus ista de Oleo sanctificato, & Chrismate sanctificationis, sicut unxit Samuel David Regem, & Prophetam: ita ungamur, & consecremur in nomine Dei Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Tertia, & ultima partialis materia est traditio baculi Pastoralis, Annulli, & libri Evangeliorum: Forma ei correspondens sunt verba, quæ inter tradendum ista instrumenta Episcopus consecrator profert. Hucusque Ilambertus cui alterum Theologum Gallum subjungo, nempe Ludouicum Abelly in Medulla Theologica tom. 2. cap. 7. de Sacramento Ordinis, sect. 2. qui sic asserit; Triplicem esse materiam partialem Episcopatus: triplicem item formam partialem: Prima illius materia partialis est impositio manuum à tribus Episcopis facta super caput illius, qui in Episcopatum ordinatur: forma ei correspondens sunt hæc verba ab illis tribus simul prolata, *Accipe Spiritum sanctum.* Secunda materia partialis est vnctio capitis, & manuum ipsius electi in Episcopum facta per consecratorem Episcopum: forma ei respondens sunt verba quæ in ipsa vnctione ab Episcopo consecratore profertur. Tertia denique partialis materia est traditio baculi Pastoralis, Annulli, & libri Evangeliorum: forma ei respondens sunt verba, quæ in ipsa traditione consecrator Episcopus profert. Vsq̄que istis quidem cum quibusdam aliis Theologis, quos citat, existimat materiam Episcopalis Ordinationis in sola manuum impositione à tribus Episcopis facta; formam item in solis verbis, quæ tunc ab illis profertur; obseruatque paucos admodum Theologos scripsisse de materia, & forma Episcopalis Ordinationis: nihilominus probabilior est, & in praxi tenenda sententia in assertionem nostram explicata. Ita Abelly. Hanc sententiam tenet etiam Ioan. Pontius in *Curso Theologico disp. 48. quest. 2. concl. 8. num. 15.* Vide etiam Michaëlem Medinam lib. 1. de *Contin. c. 7.* & Guillelmum Durandum lib. 2. Rationalis officiorum.

RESOL. XIII.

Adducitur secunda, tertia, & quarta sententia Fornarij, Syluij, & Merceri. Ex part. 1. tra. 1. Ref. 13.

§. 1. Secunda sententia est Martini Fornarij de *Sacram. Ordinis. cap. 1.* qui requirit solum manuum impositionem, libri Evangeliorum traditionem, & capitis vnctionem. Tertia sententia est Francisci Syluij Professoris Regij in *Academia Duacena in 3. part. quest. 40. art. 5. conclus. 2.* sic asserentis; Materia est Chrismatica vnctio manuum: forma verba quæ tunc profert consecrans, *ungatur manus ista, &c.* Vnde toto præcedenti tempore semper vocatur in Pontificali, Electus, postquam verò verba ad istam vnctionem prolata sunt, Consecratus appellatur. Confert Innocentius III. *cap. cum venisset de sacra vnctione.* tra. 1.

2. Quarta sententia est Guillelmi Merceri, etiam Professoris Regij, in *Academia Louanensi de Sacramento. q. 4. art. 3.* vbi sic asserit: Pro materia quoque habet Chrismaticam capitis, & manuum vnctionem: pro forma verba quæ tunc profert consecrans; *Ungetur manus ista, &c.* vt significat Innocentius III. *cap. cum venisset de sacra vnctione.* Et colligitur ex eo quod toto tempore præcedenti in Pontificali appellatur, Electus, postea verò, Consecratus. Materia quoque altera est manuum impositio, & forma altera,

Accipe Spiritum sanctum, &c. Minister denique est principalis quidem Episcopus ille qui in Pontificali vocatur consecrator, secundarij verò alij duo assistentes. Hæc Mercerus.

RESOL. XIV.

Proponitur quinta sententia Doctoris Hallier. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 14.

§. 1. ERuditus, & amicissimus Franciscus Hallier Professor Regius in *Academia Sorbonica de sacris Electionibus part. 2. sect. 7. cap. 2. §. 13. num. 29.* putat probabile non solum manuum impositionem, verum etiam traditionem libri Evangeliorum in manus Episcopi consecrandi, cum iis verbis; *Accipe Evangelium, & vade, prædica populo, &c.* esse alteram materiam partialem Episcopalis Ordinis. Primò, quia Concilium Florentinum ex prædictis decernit materiam Sacramenti Ordinis esse illud, per cuius traditionem Ordo innuens in omnibus ordinationibus esse aliquid, quod tradatur, quod quidem Ordinis materiam esse dixit: nihil autem est quod in Episcopi consecratione tradatur, præterquam liber iste Evangeliorum. Secundò, quia Pontificale Romanum, Episcopum, cui manus impositæ fuerunt, vocat adhuc *Electum*, nondum autem *Consecratum* cum appellat, nisi postquam liber Evangeliorum hac prolata verborum, quæ ibidem recitatur, forma, ipsi in manus traditus fuerit. Tertiò, quia principale officium Episcopi, putà prædicandi munus, Evangeliorum libros, & prædictis verbis egregie innotescit: Quare cum materia, & formæ ordinis, saltem partiales, ea sunt, quæ præcipuum vniuscuiusque Ordinis officium indicant, potrectio libri Evangeliorum erit altera materia partialis Ordinis Episcopalis, & verba simul cum ea potrectio prolata erunt forma. Quartò, quia non est potior ratio, cur potrectio calicis cum vino, & patenæ cum pane sint materia Presbyteratus, potrectio libri Evangeliorum materia Diaconatus, & sic de cæteris ordinibus, quàm potrectio libri Evangeliorum materia Episcopatus: atqui Florentinum expresse prædictas materias Presbyteratus, & Diaconatus assignat: videtur itaque pro materia quoque partiali Episcopatus traditio libri Evangeliorum esse statuenda. Obijcies tamen primò, materiam eam non esse Ordinationis, ad quam non concurrunt, qui sunt eiusdem Ordinationis ministri: at non solum Episcopus, qui principalis auctor est consecrationis Antistitis electi: sed alij duo ad minus Episcopi, qui cum eo consecrant sunt ministri Ordinationis Episcopalis, si ea ex communi sententia, in qua tres saltem Episcopi non adfuerint consecrantes, nulla est: cum ergo solus Episcopus principaliter consecrans librum Evangeliorum tradat, & prædicta verba proferat, non videtur potrectio libri Evangeliorum esse materia Ordinationis, nec prædicta verba esse forma. Secundò, quia si impositio manuum est materia Ordinationis, eaque adeo efficax, vt gratiam producat, ne frustra videatur Episcopus dicere; *Accipe Spiritum sanctum*, quod ex Tridentino docuimus; certè peracta illa manuum impositione videtur perfectum esse Sacramentum: nam Sacramentum gratiam non producit, nisi perfectum, proindeque sequens libri Evangeliorum traditio gratiam non conferet. Confirmatur, nam manus impositio gratiam producit, vt Scriptura facta, Patres, ac Concilia superius innuunt: vel ergo collatio libri Evangeliorum producit gratiam, vel non: si producit: bis ergo gratia Episcopalis Ordinis, non autem semel confertur, quod

Sup. omni- bus seqq. ab hinc vsque in fine huius Ref. ad licentiam inf. in Ref. 12. à lin. 9. & §. sed diffi.